

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@coc.nl>
Date: Thursday, May 21, 2026, 12:09 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>
Boris Dittrich <boris.dittrich@eerstekamer.nl>
Subject: Suggesties regenboogbeweging bij plenaire behandeling verbod conversiehandelingen (36 178)

Attachments:

260521 Suggesties bij wetsvoorstel conversieverbod def.pdf

Ter attentie van de commissie Justitie & Veiligheid

Geachte voorzitter, geachte griffier,

Op 2 juni spreekt de Eerste Kamer over het wetsvoorstel Strafbaarstelling conversiehandelingen (36 178).

In bijgaande brief roepen slachtoffers van conversiehandelingen en acht organisaties uit de christelijke-, moslim en brede lhbt+ beweging de Senaat op om dit wetsvoorstel te steunen. We doen enkele suggesties voor de plenaire behandeling.

Wilt u zo vriendelijk zijn om deze brief door te sturen naar de leden van uw commissie?

Bij voorbaat dank en met vriendelijke groet,

Namens 5.1.2.e stichting Maruf voor queer moslims, Koepelorganisatie van de christelijke lhbt+ beweging LKP, Transgender Netwerk, NNID Expertisecentrum seksediversiteit, Bi+ Nederland, Nederlandse Organisatie Aseksualiteit (NOA) en COC Nederland,

5.1.2.e (hij/hem)

Public Affairs

COC Nederland
Nieuwe Herengracht 49
1011 RN Amsterdam

5.1.2.e @coc.nl

5.1.2.e

Voor een diverse en inclusieve samenleving. Doe je mee? Word lid, doneer of word vrijwilliger

f o in @ [e-mail disclaimer](#)

'Je volledige identiteit wordt afgebroken. Dat trauma gaat nooit meer weg.'

5.1.2.e werd [2 jaar lang opgesloten](#) om te 'genezen' van zijn homoseksualiteit

Conversiehandelingen hebben een 'verwoestend effect'

Aldus een [rapport](#) van het Vaticaan dat in mei 2026 verscheen

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Woordvoerders J&V en Emancipatie

Betreft: Suggesties regenboogbeweging bij plenaire behandeling verbod conversiehandelingen (36 178)

Ref.: 26.010 / 6.30.1

Geachte woordvoerders Justitie & Veiligheid,

Op 2 juni spreekt u over het wetsvoorstel Strafbaarstelling conversiehandelingen (36 178).

De koepelorganisatie van de christelijke lhbti+ beweging LKP, stichting Maruf voor queer moslims, Transgender Netwerk, NNID (Expertisecentrum seksediversiteit), Bi+ Nederland, de Nederlandse Organisatie Aseksualiteit (NOA), [5.1.2.e](#) (initiator van de [petitie](#) tegen conversiehandelingen die bijna 8 duizend keer is getekend) en COC Nederland zijn de indieners dankbaar voor hun initiatief en steunen dit wetsvoorstel van harte.

- **Om te voorkomen dat in Nederland nog meer mensen slachtoffer worden van conversiehandelingen, vragen we u om met dit wetsvoorstel in te stemmen. In deze brief schetsen we de traumatische gevolgen van conversiehandelingen, lichten we het belang van het wetsvoorstel toe en doen een enkele suggestie voor de plenaire behandeling.**

Zogenaamde conversiehandelingen, waarbij gepoogd wordt de genderidentiteit of seksuele oriëntatie van mensen te veranderen, komen in Nederland nog steeds voor. Ze leiden natuurlijk niet tot verandering van de identiteit of oriëntatie. Wel leiden ze tot traumatische gevolgen bij de slachtoffers, tot zelfmoord aan toe. Het wetsvoorstel is van groot belang om een einde te maken aan conversiehandelingen. Het stelt een duidelijke norm, draagt bij aan preventie, geeft slachtoffers een instrument in handen en biedt rechtszekerheid. Van de VN tot de Raad van Europa: mensenrechteninstanties roepen op tot een verbod. De Europese Commissie riep alle EU-lidstaten deze maand op om conversiehandelingen direct te verbieden. Duitsland, Frankrijk en veel andere landen hebben al zo'n wettelijk verbod. Dit wetsvoorstel kon in de Tweede Kamer rekenen op brede steun, het is onderdeel van het Regenboogakkoord dat volgens het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA wordt uitgevoerd en het wordt zelfs genoemd in het CDA-verkiezingsprogramma. Het voorstel is een unieke kans om te zorgen dat conversiehandelingen nu eindelijk echt verboden worden. We lichten ons pleidooi hieronder toe en doen daarbij een enkele suggestie voor de plenaire behandeling.

'De Europese Commissie stuurt een duidelijke, ondubbelzinnige boodschap naar elke lidstaat: Verbied conversiepraktijken. Nu.'

Eurocommissaris [5.1.2.e](#) [roept](#) EU-lidstaten namens de Commissie dringend op om direct een conversieverbod in te voeren

Conversiehandelingen hebben traumatische gevolgen

'Ik ken voorbeelden van mensen die in zo een spagaat terecht zijn gekomen dat ze zelfmoord hebben gepleegd. Het is afschuwelijk dat dit het gevolg kan zijn. Er is dan sprake van zoveel wanhoop en zelfhaat.'

Een hulpverlener op het gebied van traumaverwerking [vertelt](#) over de gevolgen van conversiehandelingen

Er zijn in Nederland zeker vijftien aanbieders van conversiehandelingen, zo blijkt uit recent [onderzoek](#) van de bureaus Beke en Ateno in opdracht van de regering. Die aanbieders bevinden zich vooral in conservatief christelijke organisaties in kringen van pinkster-, baptisten- en evangelische gemeenten. Ook staat vast dat conversiehandelingen in moslimkringen voorkomen.¹ Dat conversiehandelingen geen fenomeen uit het verleden zijn, blijkt regelmatig. Recent bijvoorbeeld weer door Frontrunners Ministries van Tom de Wal, die het land door trekt met [duivelsuitdrijvingen](#) waar men ook de 'demon' van homoseksualiteit kan laten uitdrijven. Conversiehandelingen lopen uiteen van 'therapieën', vakantiecampen, seminars en workshops tot gebedsgenezing en duivelsuitdrijving. Er zijn door Beke en Ateno 68 slachtoffers van conversiehandelingen geïdentificeerd. Waarschijnlijk gaat het daarbij om het topje van een ijsberg. Volgens buitenlands onderzoek krijgt 3 tot 5 procent van de lhbt+ gemeenschap te maken met conversiehandelingen. Aangezien de Nederlandse lhbt+ gemeenschap bestaat uit [2,7 miljoen](#) mensen, gaat het dan om duizenden slachtoffers. Uit onderzoek in onder meer het Verenigd Koninkrijk blijkt dat transgender mensen er nog meer dan andere lhbt+ personen mee te maken krijgen.²

'Het heeft me het gevoel gegeven dat mijn gender en seksualiteit me een slecht en onbetrouwbaar mens maken en het heeft me jarenlang in de weg gezeten in mijn relaties en zelfbeeld. Meer dan 12 jaar later spreek ik er nog steeds zelden over. Het is bijna niet mogelijk om te vertellen hoeveel effect het op me heeft gehad.'

Transgender vrouw [5.1.2.e](#) (pseudoniem) volgende jarenlang een 'conversie therapie' binnen haar geloofsgemeenschap en deed haar verhaal bij Transgender Netwerk.

Conversiehandelingen leiden natuurlijk [niet tot verandering](#) van de seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Er is geen enkel deugdelijk onderzoek dat zo'n verandering aantoont. Zogenaamde 'genezing' is een fabeltje en er is allang vastgesteld dat lhbt+ zijn een natuurlijke menselijke variatie is en geen ziekte. Dat laatste concludeerde de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) al jaren geleden en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) onderstreepte het recent weer in een brief aan de Eerste Kamer van 24 februari jl.: 'Wij benadrukken dat verschillen tussen mensen op het gebied van seksuele- en genderidentiteit een uiting zijn van gezonde, natuurlijke variatie, waarbij géén sprake is van ziekte. Dit is in lijn met de internationale wetenschappelijke consensus.' Volgens de NVvP zijn conversiehandelingen '[schadelijk voor de mentale gezondheid](#)'. Men steunt daarom het voorgestelde conversieverbod. Datzelfde geldt voor het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) dat hierover ook een brief aan de Kamer stuurde. De gerenommeerde American Psychological Association (APA) stelde recent nog weer vast dat specifiek ook transgender- of non-binair-zijn een [reguliere en gezonde menselijke conditie is](#). Volgens de APA hebben conversiehandelingen en andere pogingen om de genderidentiteit van mensen te veranderen geen effect op de identiteit. Wel leiden ze tot psychische en emotionele schade zoals een slecht zelfbeeld en hogere zelfmoordcijfers. Ook de [European Psychiatric Association](#) roept landen op tot een wettelijk verbod op conversiehandelingen die gericht zijn op het veranderen van de genderidentiteit of seksuele gerichtheid.

'Mijn wanhoop was zo groot dat ik, depressief en suïcidaal, het water van de Noord als oplossing voor mijn continue worsteling overwoog.'

[5.1.2.e](#) [vertelt](#) over gevolgen van zes jaar lang duivelsuitdrijvingen en andere conversiehandelingen om van zijn homoseksuele gevoelens af te komen.

Uit tal van onderzoeken blijkt hoe ernstig de gevolgen van conversiehandelingen zijn voor de slachtoffers. Beke en Ateno noemen onder meer suïcidale gedachten, depressie, eetproblemen, eenzaamheidsgevoelens en seksuele problemen. Dat conversiehandelingen leiden tot suïcidaliteit wordt ook onderstreept door 113

¹ Bureau Beke & Bureau Ateno, 2020, p.136; informatie van stichting Maruf.

² Zie bijvoorbeeld: National LGBT Survey: Summary report, 7 February 2019. Van de trans mannen kreeg bijv. 9% conversiehandelingen aangeboden en 4% heeft ze ondergaan, tegenover 5% van de hele lhbt+ gemeenschap die de handelingen kreeg aangeboden en 2% die ze heeft ondergaan.

Zelfmoordpreventie.³ Volgens de VN rapporteur voor lhbt+ mensenrechten ondervindt [98% van de lhbt+ personen die conversiehandelingen ondergaan daar schade](#) van. Volgens de rapporteur loopt die schade uiteen van suïcidale gedachten, suïcidepogingen, depressie, post-traumatisch stresssyndroom en zelfbeschadiging tot angst, schaamte en zelfhaat. Uit tal van onderzoeken specifiek naar transgender personen komt naar voren dat suïcidepogingen en andere psychische schade véél vaker voorkomen onder transgender mensen die conversiehandelingen hebben ondergaan.⁴ Volgens de [anti-folteringsinstanties](#) van de Verenigde Naties kunnen conversiehandelingen worden beschouwd als foltering en wrede, inhumane en vernederende behandeling. Slachtoffers van conversiehandelingen beschrijven hun ervaringen als traumatisch en hebben er vaak decennia later nog last van.

'Ik voelde mij depressief en angstig en ik had geen idee van wie ik was [...] ik vervreemde van mijzelf. Ik belandde in een identiteitscrisis. Dit heeft lang geduurd. [...] Ik heb vier jaar therapie nodig gehad om mijzelf weer te vinden.

Een slachtoffer dat als tiener en begin twintiger uitdrijvingsessies onderging [vertelt](#) over de gevolgen.

Belang van dit wetsvoorstel

Naast het tegengaan van bovengenoemde traumatische gevolgen, is dit wetsvoorstel ook om tal van andere redenen van belang. Allereerst stelt het een duidelijke norm: conversiehandelingen zijn afkeurenswaardig en verboden. Het wetsvoorstel is een helder signaal. Als het in werking treedt, is er voor aanbieders geen twijfel meer mogelijk: wat men doet is illegaal. Het voorstel weerspiegelt de brede maatschappelijke afkeuring van dit fenomeen en verankert die norm in de wet. Ook kan het bijdragen aan preventie, bijvoorbeeld doordat aanbieders besluiten geen conversiehandelingen meer te verrichten en aan te bieden. Dat gebeurde bijvoorbeeld bij de grootste aanbieder van conversiehandelingen in Canada, die daar nu niet meer actief is. Het wetsvoorstel kan potentiële slachtoffers beschermen tegen schade door conversiehandelingen. Ook helpt het, bijvoorbeeld met het verbod op het openbaar aanbieden van conversiehandelingen, om te voorkomen dat een klimaat ontstaat waarin conversiepraktijken zich verder kunnen ontwikkelen. Het wetsvoorstel voorkomt een 'waterbedeffect' waarbij mensen voor conversiehandelingen naar Nederland komen, omdat die in bijvoorbeeld Duitsland, België en Frankrijk inmiddels verboden zijn. Nederland geeft met het verbod gehoor aan de consensus bij internationale mensenrechteninstanties dat conversiehandelingen verboden moeten worden en aan de glasheldere oproep van de Europese Commissie: verbied conversiehandelingen nu.

Ook voor (potentiële) slachtoffers is het verbod van groot belang. Het geeft ze een instrument in handen om degenen aan te pakken die hun dit leed aandoen. Ze kunnen aangifte doen en bevorderen dat de aanbieder wordt vervolgd en gestraft. Ze weten zeker dat de wet aan hún kant staat, en niet aan de kant van de aanbieders. Het wetsvoorstel biedt rechtszekerheid voor slachtoffers. Ze zijn niet meer afhankelijk van de vraag of de rechter strafrechtelijke bepalingen over bijvoorbeeld mishandeling en dwang van toepassing acht op conversiehandelingen. Daarnaast heeft het wetsvoorstel ook grote emotionele betekenis voor slachtoffers. Het biedt slachtoffers erkenning voor het leed dat hen is aangedaan. Het haalt slachtoffers uit de taboesfeer: ze zijn niet de enige die dit hebben meegemaakt, het komt vaker voor, het is verboden en het is niet hun schuld dat hen dit is overkomen, maar de schuld van de aanbieder.

Brede steun voor dit wetsvoorstel

We zijn gelukkig met de brede steun voor het conversieverbod. In de Tweede Kamer werd het voorstel al gesteund door D66, VVD, GroenLinks-PvdA, CDA, JA21, BBB, SP, PvdD, Volt en NSC. Op 25 oktober jl. tekenden lijsttrekkers en vertegenwoordigers van D66, VVD, GL|PvdA, CDA, SP, PvdD en Volt het [Regenboog Stembusakkoord 2025](#), waarin expliciet staat dat dit wetsvoorstel wordt ingevoerd. In het [coalitieakkoord](#) van D66, VVD en CDA staat dat het Regenboogakkoord wordt uitgevoerd. In het [CDA-verkiezingsprogramma](#) staat 'conversie therapie is verwerpelijk en moet verboden worden'.

Gerenommeerde instanties als de VN bevestigen dat conversiehandelingen een mensenrechtenschending zijn. De VN-rapporteur voor de mensenrechten van lhbt+ personen roept staten dan ook op om

³ Input van Stichting 113 Zelfmoordpreventie op Wetsvoorstel strafbaarstelling conversiehandelingen, brief aan de Tweede Kamer van 24 maart 2022.

⁴ Zie bijvoorbeeld Jack L. Turban et al. JAMA Psychiatry, 2020; Green, A. E. et al, 2020, American journal of public health; Lee, H et al. 2022, Transgender Health.

conversiehandelingen die gericht zijn op het wijzigen van de genderidentiteit of seksuele gerichtheid van mensen bij wet te verbieden omdat ze discriminerend, vernederend, onmenselijk en wreed zijn en kunnen worden beschouwd als foltering. Het VN Mensenrechtencomité en het VN Vrouwenrechtencomité beschouwen conversiehandelingen als een schending van het mensenrecht op non-discriminatie. De Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa pleit voor een wettelijk verbod op conversiehandelingen.⁵ De door Nederland onderschreven [Yogyakarta Principles](#), over de mensenrechten van lhbt+ personen, bepalen dat landen conversiehandelingen gericht op het wijzigen van de genderidentiteit of seksuele voorkeur moeten verbieden omdat het een vorm is van foltering en wrede, onmenselijke en vernederende behandeling.

Op 13 mei jl. kwam daar de zeer [expliciete oproep bij van de Europese Commissie](#) aan alle EU-lidstaten: 'Verbied conversiepraktijken. Nu.' Eurocommissaris Lahbib stelt namens commissievoorzitter Von der Leyen dat conversietherapieën gebouwd zijn op één grote leugen: dat er iets 'mis' zou zijn met lhbt+ mensen. 'Er valt niets te fixen. Er valt niets te genezen. Er moet niets veranderd worden. Je kunt de identiteit van een persoon niet weg folteren,' aldus de Eurocommissaris. Het Commissiebesluit is het gevolg van een Europees Burgerinitiatief voor een verbod op conversiehandelingen dat door ruim [1,1 miljoen mensen](#) is getekend.

In Europa [bestaat inmiddels](#) een wettelijk verbod op conversiehandelingen in acht landen: Duitsland, Frankrijk, België, Spanje, Portugal, Griekenland, Malta en Cyprus. In andere Europese landen wordt er momenteel aan gewerkt. Ook is er een verbod in bijvoorbeeld Canada, Australië, Nieuw-Zeeland en delen van de VS.

Suggestie voor de wetsbehandeling: steunpunt voor slachtoffers

Het wettelijk verbod is essentieel voor slachtoffers van conversiepraktijken. Er is daarnaast méér nodig om hen te steunen. Slachtoffers van conversiehandelingen zoeken vaak jaren naar goede (psychologische) steun bij het verwerken van de traumatische gevolgen van conversiehandelingen. Zelfs als men uiteindelijk hulp vindt, is die vaak niet optimaal. Veel (psycho-) therapeuten en andere hulpverleners zijn onbekend met (de gevolgen van) conversiehandelingen. Zo worden mensen jarenlang van het kastje naar de muur gestuurd. Ook hebben slachtoffers in bepaalde gevallen behoefte aan goede juridische ondersteuning. Slachtoffers noemen een steunpunt waar mensen terecht kunnen voor (doorverwijzing naar) goede psychische, juridische en andere ondersteuning, waar alle kennis op dit gebied wordt gebundeld, als een zeer wenselijke maatregel. Voor veel slachtoffers is het belangrijk dat zo'n steunpunt losstaat van enig kerkgenootschap.

De Tweede Kamer heeft [verschillende keren](#) bij motie aan de regering gevraagd om aan de slag te gaan met zo'n steunpunt. Bij de behandeling van het conversieverbod in de Tweede Kamer werd de [motie-Mutluer](#) aangenomen die de regering oproept om mogelijkheden te inventariseren om te komen tot een steunpunt waar slachtoffers van conversiehandelingen terecht kunnen voor (doorverwijzing naar) gespecialiseerde hulp. Die motie kon rekenen op [zeer brede steun](#) in de Tweede Kamer.

- **We verzoeken u om de regering te vragen naar de stand van zaken rondom een steunpunt voor slachtoffers van conversiehandelingen, en om de Kamer een tijdlijn voor implementatie te geven.**

Conclusie

Binnenkort besluit u over dit wetsvoorstel om conversiehandelingen te verbieden.

Er ligt een degelijk voorstel, geënt op de Duitse wet. Hoewel een algeheel verbod onze voorkeur had, kozen de indieners voor een verbod op conversiehandelingen gericht op minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen. Aandachtpunten van de Raad van State en wetenschapstoets zijn door de indieners verhelderd en in het wetsvoorstel verwerkt. Door indieners en de Kamer is de drempel voor strafbaarheid nog verder verhoogd en

⁵ Practices of so-called "conversion therapy", Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity; Verenigde Naties, 1 mei 2020. En bijvoorbeeld: Concluding observations on the fourth periodic report of the Republic of Korea, United Nations Human Rights Committee 3 december 2015; Concluding observations on the combined third to fifth periodic reports of Malaysia, United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 14 maart 2018. Nothing to cure: putting an end to so-called "conversion therapies" for LGBTI people, Dunja Mijatović, Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa, 16 februari 2023.

verduidelijkt: strafbare conversiehandelingen moeten *stelselmatig* of anderszins op *indringende wijze* zijn verricht met het *oogmerk* om de seksuele gerichtheid of genderidentiteit te veranderen. Strafbaarheid hangt bovendien af van de aard, de duur, de frequentie en de intensiteit van de handelingen. Er is een expliciete medische exceptie aan het wetsvoorstel toegevoegd. Het wetsvoorstel bevat, kortom, tal van waarborgen.

Door dit wetsvoorstel voegt Nederland zich bij al die andere Europese landen die conversiehandelingen al hebben verboden. We geven uitvoering aan de aanbeveling van tal van gerenommeerde mensenrechteninstanties om conversiehandelingen te verbieden. En aan de glasheldere opdracht van de Europese Commissie: verbied conversiehandelingen. Nu.

In deze brief las u een reeks getuigenissen van slachtoffers over de ernstige beschadigingen die zij door conversiehandelingen hebben opgelopen. Die slachtoffers willen dat niemand dit ooit nog hoeft mee te maken. Ze willen dat conversiehandelingen *nu* worden verboden.

Met dit wetsvoorstel ligt er een unieke kans om dat te regelen. Daarom vragen we u om vóór het wetsvoorstel te stemmen.

Dank u wel.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e COC Nederland

5.1.2.e initiatiefnemer petitie en slachtoffer conversiehandelingen

5.1.2.e stichting Maruf voor queer moslims

5.1.2.e 5.1.2.e de christelijke lhbt+ beweging LKP

5.1.2.e Transgender Netwerk

5.1.2.e 5.1.2.e NNID Expertisecentrum seksediversiteit

5.1.2.e + Nederland

5.1.2.e Nederlandse Organisatie Aseksualiteit (NOA)